

Рецензия

от

проф.д-р Борис Кирилов Сергинов

за кандидатурата за научна степен „Доктор“ в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (дизайн).

НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ, г.София
на НИКОЛАЙ ГЕОРГИЕВ ШУШУЛОВ

и документите представени за присъждане на научна степен „Доктор“ както и научен труд на тема: „ВЛИЯНИЕ НА ДИГИТАЛНИЯ МЕДИУМ ВЪРХУ СТЕНОПИСТА ОТ СРЕДАТА НА 90-ТЕ ГОДИНИ НА ХХ ВЕК ДО ДНЕС – ХУДОЖЕСТВЕНИ ПРАКТИКИ.“

1. Актуалност и значимост на научния труд представен за присъждане на научна степен „Доктор“.

Значимостта на избраната тема в научно и научно-приложно отношение е свързана с наложителното предефиниране на медията на стенописта и нейните граници в съвременната култура. „Мащабните промени на границата на хилядолетието, настъпили вследствие появата на дигиталните медии, катализират също мащабна промяна на парадигмата на изкуството, част от което е и стенописта.“ пише в своя труд Шушулов. В предложението за рецензиране труд се изследват трансформациите на медията на стенописта, в следствие установяването на виртуалната среда за да се осъществи поредица от теоретични анализи и да направят се

изводи. Докторантът в своята дисертация, също така и събира, структурира и систематизира съответните примери на иновативни художествени практики в полето на стенописта от европейската и американската художествена сцена, като не пропуска и артистичната и творческа ситуация в България. Избраната тема на предложението за рецензиране на научен труд е „ВЛИЯНИЕ НА ДИГИТАЛНИЯ МЕДИУМ ВЪРХУ СТЕНОПИСТА ОТ СРЕДАТА НА 90-ТЕ ГОДИНИ НА ХХ ВЕК ДО ДНЕС – ХУДОЖЕСТВЕНИ ПРАКТИКИ.“ Този труд проследява, изследва и анализира процесите на интегриране и свързване на различните видове изразяване в сферата на стенописта, архитектурата и дигиталния медиум по един предварително предначертан научен метод характерен за изобразителните изкуства, архитектурата и дизайна, използван и дефиниран от Ръскин и Вьолфин. Тук е подходящо да цитираме Калдерон де ла Барка:

„Какво е животът? Безумие.
Какво е животът? Илюзия,
Сянка, измислица,
От която облагата е малка;
Целият живот е сън,
А сънят не е нищо друго освен сън!“

„¿Qué es la vida? Un frenesí.
¿Qué es la vida? Una ilusión,
una sombra, una ficción,
y el mayor bien es pequeño.“

¡Que toda la vida es sueño,
y los sueños, sueños son!”

“Този цитат е използван от д-р Татяна Петкова да възкликне „ (...) Главното занимание в живота ни, обаче е в крайна сметка, да създаваме в ума си аналог на живота, който бихме искали да из / живеем. Най-често се опитваме да изразим тази идеална наша аналогичност на живота като я изразим или изразяваме чрез изкуството. По този начин възможният за нас идеален образ за нещо, става творен, творен и създаден от нас - реален и реализиран чрез и в изкуството. Последното винаги се е явявало като наш изказ на мислите, мечтите и сънищата ни - като един опосредстван образ за това, което бихме искали да бъде света, или на това, което мислим, че е бил светът. (...) Дигиталните технологии и светът на виртуалното пространство проециран чрез тях, неимоверно промениха облика на света. Тази шестваща в различни степени дигитално-виртуална технизация в съвременното общество от близо вече тридесет години, промениха коренно социума в планетарен мащаб, във всевъзможните му: икономически, политически, социални, правни, етически, културни и пр. перспективи.” Именно такава позиция заема в своята докторантура и Шушулов такъв е и научния подход на докторанта, от своя страна той пише : „ (...) Визирайки българската критическа рефлексия на стенописта, се наблюдават известни диспропорции и терминологични несъответствия с европейската и западната теоретична практика при

разглеждане на такава проблематика. В редица български интерпретации на стенописта се наблюдава все още традиционен като терминология подход, който има своя генезис в локалната историческа интерпретаторска традиция, която разглеждайки аспектите на художествената продукция в общественото пространство, често не напуска парадигмата на историзма и монументалността..” Докторанта пише още “. В дисертационния труд не се изследват причините за подобна традиция в интерпретацията на стенописта а се осъществява по-скоро един паралел с терминологията на полето на стенописта в западната култура, като по такъв начин се прави опит за терминологичното съответствие на тази художествена форма, което би помогнало да се анализират границите и трансформацията на стенописта, като част от съвременната констелация на изкуството в публичното пространство” Както виждаме от отличното изложение в автореферата основен обект на изследване, са процесите на трансформация на медията на стенописта, както и процесите на реконтекстуализация на полето на стенописта, настъпили вследствие на редица концептуални промени и тенденции през периода след средата на 1990-те, наблюдавани в съвременната култура с установяването на дигиталния медиум и информационната среда.

2. Цели и задачи на предложения за рецензиране труд.

Текстът ясно очертава общата картина на подразделяне и свързване на различните видове дигитално изразяване в стенописта, като откроява различни концептуални и пластични белези.

Неколай Шушалов задълбочено тълкува вътрешни и концептуални, връзки и закономерности, прояви, резултати и постижения въз основа на влиянието на дигиталните медии върху стенописта, също така въвежда категории и понятия от дигитални и други медии, като се позовава на редица съвременни автори. В текста можем да заявим, доминира теоретико-практическото начало, погледът и преценката на твореца, артиста и теоретика на дигиталните медии и стенописта, стремящ се по принцип към обективност и дистанция от пристрастни мнения и необосновани оценки.

3. Структура на текста.

Композицията на текста следва логиката на дедуктивния подход (извеждане на особеното и единичното от общото) като впоследствие се стига отново до по-широки обобщения и важни изводи. Като чудесно, обобщение можем да посочим следния цитат: „ (...) Тенденцията за неоконцептуализация и постмедийна хибридность в реализациите на анализирани иновативни практики в известен смисъл установява нов тип визуално поле, надграждащо конвенциите на институционални или функционални лимити при наследената от модернизма архитектурна интеграция на изкуството... ”.

4. Метод на проучването.

Основен метод на проучването е теоретично практически, като включва, сравнителен анализ и съпоставителен ракурс: преглед, интерпретация – тълкуване. Тук са синтезирани няколко линии – информативна, концептуална, естетическа, аналитична и оценъчна.

5. Основни понятия

Ключови думи в изследването са понятия като, неоконцептуализация, архитектура, иновативни практики, постмедийна хибридность, редимейд подход в полето на стенописта, дигитален медиум и т.н. Под медийна архитектура например, Шушулов разбира една възникнала в последното десетилетие техническа иновация, която поражда не само изцяло нов тип архитектура, но и един нов тип образна медия в публичното пространство, превръщаща фасадите на този нов тип архитектура в медийни екрани. Що се отнася до отношенията между дигитално, стенопис и архитектура Шушулов казва „Медийната архитектура от една страна предоставя ново пространство за лимитираните комуникационни възможности на традиционния интеграционен модел на изкуство в архитектурата във времето на дигиталния медиум, компенсирайки тази ограниченост чрез една конвергентна форма на интегриране с дигиталната среда. От друга страна този феномен предоставя възможност за

конфронтиране с проблемите на съвременната архитектура в интеграционния модел на стенописта..“ Приветствам този начин на определяне на основните понятия, тъй като в съвременната българска стенопис и съпътстващата неговото битие литература, често се пропуска това, че стенописта е преди всичко съвременно изкуство, а след това дейност обслужваща някакви социални, биологични, търговски, маркетингови или други нужди. Както категорично Шушулав доказва в своя труд, тук става въпрос за задоволяване на естетически необходими и на нужди свързани с жаждата за иновация, необходими важащи и при дигиталното изкуство и при архитектурата за която също често се забравя от битувашата около нея научна литература, че е съвременно изкуство. Смятам подхода към основните понятия за подходящ, защитим и научен.

6. Основни приноси на дисертационния труд.

1. Изследвана и анализирана е медията на стенописта в съвременната култура, в контекста на широк спектър от теоретични дискурси. Търсенето на интердисциплинарен фокус към аспектите на изследваната проблематика води до формулиране на индивидуални изводи и систематизиране на актуални източници в областта на научното изследване.

2. Потърсен е път за преодоляването на диспропорцията в терминологията между световните практики на изкуство в публичното пространство и теоретичното интерпретиране на стенописта в българския художествен контекст.

3. Изследвани и систематизирани са съвременните трансформации на медията на стенописта, реконтекстуализиращи нейното поле в дискурса на сайт-спесифик изкуството.

4. Изследвани и систематизирани са редица иновативни художествени практики в полето на стенописта във времето на дигиталния медиум предимно на европейската художествена сцена, като е анализирано и съвременното състояние на такива практики в полето на стенописта в България.

5. На основата на изследваните процеси на реконтекстуализация на полето на стенописта са формулирани принципно изграждащи го структурно обособени модели: модел на архитектурна интеграция, репрезентиращ иновативни тенденции при практики, имплементиращи медията на стенописта в архитектурна среда; модел на интервенция в публичното пространство, репрезентиращ иновативни тенденции при интервенционни практики в полето на стенописта, като част от сайт-спесифик изкуството в публичното пространство; модел на дискурсивна интервенция в пространството на галерията и музея, репрезентиращ иновативни тенденции

при практики на реконтекстуализиране на полето на стенописта в пространството на галерията и музея.

Систематични изследвания върху дигиталните медии и стенописта от подобна гледна точка не са правени до сега в рамките на Българската академична и университетска общност и са рядкост и изключение дори в чуждестранната академична среда. В представянето на интердисциплинарен поглед върху избраната проблематика се състои един от основните, важни моменти, които настоящата работа успява отлично да осветли.

В този смисъл научната дейност на кандидата се базира, както констатирахме по-горе, върху един синкретичен подход към проблематиката, като съчетава според мен изкуствоведски, културологични, концептуални, типично творчески, дизайнерски и др. гледни точки и методи.

Работата по темата показва, че подхода и научноизследователският метод са основателни и спомагат за решаването и постигането на целите и задачите, които си поставя представения за рецензиране труд.

Работата на Николай Шушулов обогатява с понятия разбирането за дигитално изкуство, медии и стенопис, разглеждайки го в творчески, научен, концептуален и естетически план. Както изследва и представя отлично една сложна и мултидисциплинарна проблематика.

Дисертационният труд се състои от 180 стр., съдържащи увод, три глави, заключение, приноси, библиография. Към дисертацията има приложение, съдържащо 38 илюстрации с кратки бележки.

Заключение :

Оценявам научните качества и приноси на дисертацията, изследователската и творческа работа на НИКОЛАЙ ГЕОРГИЕВ ШУШУЛОВ, нейната обществена, социална, научна и историческа значимост, личния принос на автора и практическата полезност и актуалност на изследваните проблеми, предлагам на уважаемите членове на научното жури да дадат съгласието си за присъждането на научна и образователна степен „Доктор“ на НИКОЛАЙ ГЕОРГИЕВ ШУШУЛОВ

26.03.2017 г.
гр. София

Рецензент
(проф.д-р Борис Сергинов)

